

การบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

THE ADMINISTRATION FOR EXCELLENCE OF SMALL-SIZE SCHOOL UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN

สมศรี พิมพ์พิพัฒน์¹, ประเสริฐ อีทรักรักษ์², นพดล เจนอักษร³, วรกาญจน์ สุขสดเขียว⁴

Somsri Phimpiphatana, Praseart Intarak, Nopadol Chenaksara, Vorakarn Suksodkhow

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

²อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

⁴อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 123 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน คือ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 คน ครู 2 คน รวมทั้งสิ้น 492 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ (2) การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา (4) การพัฒนาบุคลากรครู (5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และใช้ประโยชน์ได้จริง

คำสำคัญ :การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ, สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of this research were to find: 1) the components of the administration for excellence of small-size school under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan, and 2) the confirmation of the administration for excellence of small-size school under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan. The samples were 123 small-size schools under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan. The respondents from each school were school director or vice academic director, head of academic departments and two teachers with the total of 492 respondents. The data collected by using the opinionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis, and content analysis.

The findings of this study were as follows:

1. The components of the administration for excellence of small-size school under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan factor were 5 components namely: (1) Professional administration (2) Child centered instruction process (3) Structuring Administration (4) Teacher development and (5) Potential learning development of student.

2. The confirmation on 5 factors of the administration for excellence of small-size school under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan were found propriety, feasibility, accuracy and utility.

Keywords : the administration for excellence ,small-size school under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 สำหรับโลกในอนาคต “คน” จะเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ดังนั้นการพัฒนาคนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยทุกคน ทริพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศอยู่ที่ “องค์ความรู้ของคน” สังคมที่พึงปรารถนาไม่ใช่เป็นเพียงสังคมข่าวสาร แต่ต้องเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพย่อมเกิดจากการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของรัฐการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการปฏิรูปในระบบและโครงสร้างของหน่วยราชการเป็นสำคัญ การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคชุมชนและประชาสังคมค่อนข้างน้อยทำให้การปฏิรูปไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรงและมีความหลากหลายต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบทและโครงสร้างของการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา ที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ” เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบาย หลากหลายในการปฏิบัติ เน้นระบบการกระจายอำนาจและการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญมุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิตกระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาระบบปัจจัยสำคัญที่อธิบายความสำเร็จของประเทศชาติก็คือการศึกษาของบุคคลในชาติ ประเทศชาติใดก็ปรารถนาที่จะมีการศึกษาสูง ก็ย่อมหวังสติปัญญาความคิดและพลังสร้างสรรค์จากประชาชนได้มากเป็นเงาตามตัว ไม่ว่าจะกระแสโลกาภิวัตน์จะชักนำประเทศต่างๆ ไปในทิศทางใดก็ตามการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนและเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งยกระดับคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ การศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาชาติจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพ มีชีวิตที่ดีและมีชีวิตความสามารถในการแข่งขันในระดับเวทีโลก โดยมีเป้าหมายยุทธศาสตร์และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) เพื่อสร้างคนไทยและปฏิรูปการศึกษาไทยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับสากล นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50 มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (PISA) มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี มีความสามารถด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี คนไทยใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คนไทยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีจิตสำนึก มีจิตสาธารณะและมีความเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพในระดับสากล

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีระเบียบการปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา โดยมีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 437 โรงเรียน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนเรียนร่วม (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2557: 6) [1] มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เด็กในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรมและมีทักษะใน

การดำรงชีวิต โดยสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครมีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของ กรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาใน ระเบียบอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา ส่งเสริม ให้โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องกรุงเทพมหานคร ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษา และพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพครบทุกด้าน ทั้งองค์ความรู้ คุณธรรม และทักษะในการดำรงชีวิต โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มหานครสำหรับทุกคน ยุทธศาสตร์ย่อย 3.3 การศึกษาสำหรับทุกคน (Education for All) ให้มีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ใน 2 แนวทางใหญ่ คือ 1) กระจายโอกาส ทางการศึกษาที่เท่าเทียมและเสมอภาค (Equal Education Opportunity) คือ การจัดการศึกษาให้กับเยาวชนอย่างทั่วถึงโดย ไม่แบ่งแยกความแตกต่างทางสังคม การเมือง วัฒนธรรมและศาสนา 2) การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (High Quality Education) เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรู้ สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีจิตสำนึกรักชุมชนและประเทศชาติบ้านเมือง ห่วงเห่นและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตนเอง มีคุณธรรม มีทักษะในการ ดำรงชีวิต และประกอบอาชีพสุจริตเลี้ยงตัวได้ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความทันสมัยและเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้านให้มีความทัดเทียมกับมหานครอื่นๆ ทั่วโลก โดยได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง ด้านการศึกษา 2 นโยบาย คือ มหานครแห่งการเรียนรู้ และมหานครแห่งโอกาสของทุกคน ด้วยการมุ่งเน้นให้นักเรียนของกทม “อ้อมท้อง สมอดี มีวินัย ปลอดภัย โดไปไม่โกง” และสนับสนุนนโยบาย “เรียนฟรี เรียนดี มีคุณภาพ” ควบคู่กับการดูแลความ ปลอดภัยให้แก่แก่นักเรียน มุ่งพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษของบุคลากรและนักเรียนให้ได้มาตรฐานและสามารถสื่อสารได้เพื่อ รองรับการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน(สำนักการศึกษา ,กรุงเทพมหานคร.255 9 : 21) [2] จากการประเมินผลสัมฤทธิ์การ ทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 เป็นต้นมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ โดยผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้น ป.6 จำนวน 8 รายวิชามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 3 รายวิชาซึ่งเป็นรายวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ส่วนระดับชั้น ม.3 มีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศจำนวน 6 รายวิชา และระดับชั้น ม.6 คะแนน น้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกรายวิชาโดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย จึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องเร่งดำเนินการช่วยเหลือและพัฒนาให้สถานศึกษาได้จัดการ เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามสภาพปัญหาของสถานศึกษาและผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษานั้นก็คือ “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัด นั้นเอง” และสอดคล้องกับผลประเมินการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนโดยผลการ ทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเปรียบเทียบสถานศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระหว่างสังกัดสำนักงานเขตประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพป.กทม.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสังกัด กรุงเทพมหานคร (กทม.) ดังรายละเอียดต่อไปนี้ วิชาภาษาไทย สพป.กทม. 56.47 สช. 56.45 สกอ. 66.18 กทม. 49.33 คณิตศาสตร์ 56.25 57.02 73.82 และ43.95 วิทยาศาสตร์ 49.55 50.26 60.04 และ 42.43 สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม 55.43 58.35 65.46 และวิชาภาษาอังกฤษ 54.08 63.79 63.79 และ 39.04 (สถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ. 2557: 34) [3] จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของทุกสังกัด การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครยังมีปัญหาในการบริหารจัดการด้าน วิชาการ และยังไม่สามารถบรรลุผลตามแนวทาง “เรียนดี เรียนฟรี อย่างมีคุณภาพ” สะท้อนให้เห็นว่า คุณภาพการศึกษาของ ไทยยังไม่พัฒนาโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในทุกสังกัด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษา ต้องเร่งดำเนินการช่วยเหลือและพัฒนาให้สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามสภาพ ปัญหาของสถานศึกษาและผู้เรียน โดยใช้กระบวนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ การศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงว่า โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดกรุงเทพมหานครยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตาม บทบาทและอำนาจหน้าที่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาที่กำหนด จะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปนั่นคือศักยภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนที่ส่งผลต่อ

ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ส่งผลต่อคุณภาพและความสามารถของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานครที่เหมาะสมเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพมาตรฐานทัดเทียมกับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากสภาพความเป็นมาและปัญหาของการวิจัยดังที่ได้กล่าวข้างต้น เพื่อให้มีความชัดเจนในการตอบคำถาม ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methodology) โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 123 โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย และขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอในส่วนของขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การดำเนินการวิจัย

เป็นขั้นตอนการศึกษาวเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ นำไปทดลองใช้ ปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่พัฒนาแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาทดสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ 2 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive method) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview)

1.3 นำข้อมูลตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์ เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นเครื่องมือ โดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งใช้เกณฑ์ในการ

พิจารณาค่า IOC ที่มีค่ามากกว่า 0.6 ขึ้นไป โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ซึ่งผลปรากฏว่า ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

2.2.2 โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 8 โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 32 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient) [4] ซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณาที่มีค่ามากกว่า 0.75 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.992

2.3 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 123 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 492 คน

2.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานครโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานครด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2.5 ได้องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาสร้างเป็นแบบประเมินองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งเป็น แบบตรวจสอบรายการ (check list)

3.2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิยืนยัน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive method) นำข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ในส่วนของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และพิจารณาประเด็นความถูกต้องครอบคลุม ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ขององค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กกรุงเทพมหานคร ใช้ค่าความถี่ (frequencies)

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานครประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรครู และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ

องค์ประกอบที่ 1 “การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .530 - .755 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 19.966 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percentage of variance) เท่ากับ 15.358 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (cumulative percentage of variance) เท่ากับ 15.358 ประกอบด้วยลักษณะสำคัญดังนี้ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรมพร้อมทั้งปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการบุคลากร มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง ซื่อสัตย์สุจริตมีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม โปร่งใส มีเหตุผล ไม่ลำเอียง เสริมสร้างขวัญกำลังใจเพื่อให้บุคลากรเห็นคุณค่าของโรงเรียนขนาดเล็กพร้อมทุ่มเทในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู บุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน บริหารจัดการด้านงบประมาณด้วยความสุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้ ให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน บริหารจัดการโรงเรียนและส่งเสริมวัฒนธรรมในการทำงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีสมรรถนะสูง จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีการประเมินติดตามงานเป็นระยะๆ พัฒนาวางแผนงานจนนำไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปสู่การสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารจัดการโรงเรียนแบบมุ่งคนมากกว่ามุ่งงานให้บรรลุเป้าหมายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำงานเชิงรุกและสร้างทีมในการจัดการความรู้ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 2 “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .506 - .675 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 14.610 ค่าร้อยละของความแปรปรวน

(percentage of variance) เท่ากับ 11.239 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (cumulative percentage of variance) เท่ากับ 26.596 ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร บริหารจัดการโครงการหรือกิจกรรมที่เน้นคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยพิจารณาเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน วิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลและนำไปใช้ในการพัฒนาอย่างจริงจัง ตรวจสอบทบทวนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาคุณภาพนักเรียนตามวิสัยทัศน์และคาดหวังความสำเร็จต่อผู้เรียนสูง จัดการศึกษาโดยยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด พัฒนาระบบการเรียนรู้ของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องมีการบริหารจัดการจัดการคุณภาพแบบองค์รวม มุ่งเน้นให้ครู ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม ใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานเป็นทีม สนับสนุนบุคลากรให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอและดูแลเอาใจใส่ทุกคนเป็นอย่างดี ประชุมหารือติดตามงานสม่ำเสมอทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศในการทำงานเอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้ทรัพยากรในการสนับสนุนทั้งในเรื่องของอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ งบประมาณอย่างพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 “การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .524 - .696 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 14.307 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percentage of variance) เท่ากับ 15.358 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (cumulative percentage of variance) เท่ากับ 11.054 ประกอบด้วย การกำหนดพันธกิจและกลยุทธ์ที่สอดคล้องกันเป็นรูปธรรมนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง พัฒนาระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบและตรงตามมาตรฐาน กำหนดวิสัยทัศน์ที่เป็นเชิงปฏิบัติมีเป้าหมายที่ชัดเจน เปิดกว้างและหลากหลายนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม กำหนดทิศทางและวางแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับพันธกิจหลักขององค์กรและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งพัฒนาองค์กรโดยมุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถที่โดดเด่นโดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อคุณภาพการศึกษาระดับสูง มีการกำหนดโครงสร้างสายงานบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ความเป็นเอกภาพของการบังคับบัญชากำหนดนโยบายเป้าหมายและทิศทางการทำงานขององค์กรที่ชัดเจน วิเคราะห์ออกแบบงานเพื่อกำหนดเป็นแผนภูมิโครงสร้างการบริหารโรงเรียนที่ครอบคลุมภารกิจหลัก กำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติในการทำงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ปฏิบัติงานทุกอย่างตามกลยุทธ์ขององค์กร ใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้

องค์ประกอบที่ 4 “การพัฒนาบุคลากรครู” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .513 - .741 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 11.152 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percentage of variance) เท่ากับ 5.578 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (cumulative percentage of variance) เท่ากับ 46.229 ประกอบด้วย ส่งเสริมให้ครูเป็นมืออาชีพมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา สามารถนำสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการปฏิบัติงาน สามารถประยุกต์จัดการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้ครูมุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตวิญญาณของความเป็นครูสูง ส่งเสริมให้ครูชุมชนและผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใช้ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้จากท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น พัฒนาคู่มือให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน

องค์ประกอบที่ 5 “การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .508 - .661 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 8.248 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percentage of variance) เท่ากับ 5.891 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (cumulative percentage of variance) เท่ากับ 41.671 ประกอบด้วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางการเรียนรู้ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความสามารถด้านการอ่าน การคิดและแก้ปัญหาเป็นมีความสามารถทางการคิดอย่างเป็นระบบ นำความรู้ที่ได้รับจากชุมชนท้องถิ่นและสังคมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีทักษะในการพัฒนาตนเองและสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

2.ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ (2) การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา (4) การพัฒนาบุคลากรครู (5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ ซึ่งการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 องค์ประกอบดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า เพราะในการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานครนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความสำคัญและสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่างๆขึ้นในโลกมากมายทั้งในเชิงที่ได้ผลประโยชน์และเสียผลประโยชน์ผู้มีความรู้มากกว่า สามารถสร้างกฎระเบียบโลก (New World Order) ระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) และใช้ความก้าวหน้าของ IT หาประโยชน์จากประเทศที่ล่าช้ากว่าจากรายงานการสอนของ Forrest บ่งชี้ว่าสภาพที่นักการศึกษาเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและท้าทายล้วนเกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโลกไร้พรมแดนดังนั้นคุณภาพของคนยุคใหม่ที่ต้องการคือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและทักษะการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ มาตรฐานคุณภาพของคนยุคใหม่จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยวิธีการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการการใช้ความรู้เป็นฐานต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษาและวิธีการจัดการบริหารจัดการแนวใหม่ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุรศักดิ์ปาเฮ (สุรศักดิ์ปาเฮ. 2554: 3) [5] ที่กล่าวว่าไว้ว่ากระแสแห่งการปรับเปลี่ยนทางสังคมไทยปัจจุบันโดยเฉพาะการจัดการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 จนถึงปัจจุบันมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นเครื่องมือของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (learning society) สร้างคนที่มีคุณภาพมุ่งสู่ความเป็นมาตรฐานสากลดังนั้นคำว่า “มาตรฐานคุณภาพ” จึงเป็นแนวคิดสำคัญของสังคมปัจจุบันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมกิต บุญยะโพธิ์ (สมกิต บุญยะโพธิ์. 2552: บทคัดย่อ) [6] เรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเป็นเลิศ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรบุคคล กระบวนการบริหารจัดการ และความคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียน นอกจากนี้ยังลักษณะ เรือนทอง (นงลักษณ์ เรือนทอง. 2550 : บทคัดย่อ) [7] ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและครู การประกันคุณภาพการตรวจสอบได้และความเชื่อถือได้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ วิทยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน เน้นการเรียนการสอน การสอนที่มีวัตถุประสงค์ การมีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

1.1 การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 ของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารโรงเรียนเปรียบเสมือนเป็นหัวเรือใหญ่ในการกำหนดทิศทางของโรงเรียน มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เชื่อมโยง นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างภาวะผู้นำและยึดหลักการบูรณาการไปสู่การปฏิบัติที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างมุ่งมั่นและจริงจังในการเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะนำโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสู่ความสำเร็จดังที่กระแสพระราชดำริที่พระราชทานแก่ข้าราชการทุกหมู่เหล่าได้นำมาเป็นข้อคิดสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานำหลักธรรมะมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพได้แก่ฉันทะวิริยะอุตสาหะ มีความเพียรพยายามในการทำงานทำงานด้วยความคิดก่อนทำทำงานด้วยความไตร่ตรองมีความรอบคอบถูกต้องรวดเร็วและสอดคล้องกับการศึกษาของ เบอร์รี่ และสมิท (Purkey and Smith. 1983 : 427- 452) [8] ได้แนวคิดที่ว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความเป็นเลิศ คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจนและมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภลักษณ์ เศษะพานิช (ศุภลักษณ์ เศษะพานิช. 2550 : บทคัดย่อ) [9] ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนโดยใช้แนวคิดหลักการของรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศต่างๆ เป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นและใช้วิธีการ Benchmarking ศึกษาถึงคุณลักษณะและแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเอกชนที่ได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นเลิศ ผลการวิจัย พบว่า ระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยและแนวปฏิบัติในแต่ละองค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนมี 9 องค์ประกอบ และองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสิงคโปร์ SQA ที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน 3 กลุ่ม คือ ตัวผลิตภัณฑ์ ระบบ และผลลัพธ์ โดยที่

ตัวหลักคั่น คือ ผู้บริหารระดับสูงเป็นตัวหลักคั่นของระบบโดยการเป็นผู้กำหนดทิศทางและมองหาโอกาสในอนาคตสำหรับองค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ คีใจ (Kijai. 1987: 829–A)[10] ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จของสถานศึกษา พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสถานศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้องค์ประกอบด้านการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญเป็นอันดับที่ 2 ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่เป็นเลิศ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองเรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความ สามารถในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ” สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธนา ฮั่นเกียรติพงษ์ (สุทธนา ฮั่นเกียรติพงษ์. 2550 : บทคัดย่อ) [11] ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า ด้านกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเรียนการสอนและด้านการบริหารส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ดังที่ สมกิต บุญยะโพธิ์ (สมกิต บุญยะโพธิ์. 2552 : บทคัดย่อ) [6] ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลให้การบริหารโรงเรียนประสบผลสำเร็จ

1.3 การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 หมายถึง การรวบรวมและประสานบุคคลลงประมาณวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศและทรัพยากรอื่นๆที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีหน้าที่ในการดึงบุคคลเข้าอยู่กับองค์การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบจัดกลุ่มงานในแต่ละหน่วยควบคุมและจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศและสร้างเงื่อนไขที่ทำให้บุคคลและทรัพยากรต่างๆสามารถผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อทำงานให้เกิดผลสำเร็จสูงสุดเพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาถือเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่งานของบุคคลากร และปัจจัยทางกายภาพต่าง ๆ ขององค์กร สถานศึกษาเป็นหน่วยงานราชการ จึงมีหลักสำคัญในการจัด ดังนี้ 1) การกำหนดหน้าที่การงาน 2) การแบ่งงานการบังคับบัญชา 3) อำนาจการบังคับบัญชา 4) ช่องการควบคุม และ 5) แผนภูมิองค์กร โรงเรียนเป็นองค์การหนึ่งที่จะต้องดำเนินการกิจตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับโรงเรียนซึ่งมีหน้าที่การบริการการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่เรียกทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” เข้ามาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 บัญญัติไว้ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยแบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วยงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป สอดคล้องกับรางวัลความเป็นเลิศของประเทศฮ่องกง เกณฑ์การให้รางวัลแบ่งตามหลักหรืองานของการศึกษา แบ่งเป็น ด้านการจัดการและการจัดองค์กร การวางแผนและการบริการ พันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สถานศึกษาจัดทำพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาในฮ่องกง เพื่อบรรลุเป้าหมายตอบสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง สามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและลดจุดอ่อน แผนพัฒนาสถานศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจนและมั่นคงในแง่ของการส่งเสริมจริยธรรมและศีลธรรม สติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย สังคม และสุนทรียภาพของนักเรียน ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนของสถานศึกษา แม้ว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีบุคลากรน้อยแต่การจัดโครงสร้างการบริหารยังมีความจำเป็นเพื่อให้ทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มที่ เต็มกำลังความสามารถและความถนัด จึงจำเป็นต้องจัดแบ่งหน้าที่กันทำ และมอบอำนาจให้รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด จะเห็นว่าการจัดองค์กรมีความจำเป็นและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ต่อผู้บริหารและต่อผู้ปฏิบัติงาน เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

1.4 การพัฒนาบุคลากรครู เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญเป็นอันดับ 4 ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่เป็นเลิศ ครู คือ ทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในสถานศึกษาเพราะเป็นผู้ที่จะนำนโยบายจากผู้บริหารสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในองค์การทางการศึกษา การดำเนินการภายในหน่วยงานทางการศึกษาต้องอาศัยศักยภาพและความสามารถของครูเป็นสำคัญ ดังนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่ตนรับผิดชอบ มีทัศนคติที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถปรับตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้บริหารสามารถสร้างให้มีในตัวของผู้ครูได้หากมีการพัฒนาอย่างถูกวิธีการพัฒนาครูเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของความสำเร็จหรือความล้มเหลวสถานศึกษาจะก้าวหน้ามั่นคงหรือล่มสลายอยู่ที่ครูนั่นเองที่ ธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์ (ธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์. 2550 : 35) [12] กล่าวว่า การพัฒนาครูทำได้ 3 วิธีการใหญ่ๆ คือการให้การศึกษ การฝึกอบรม และการพัฒนา ด้วยเหตุนี้องค์กรและหน่วยงานทางการศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอเพื่อให้ครูมีคุณภาพปฏิบัติงานได้ประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาสู่มาตรฐานระดับชาติให้ความสำคัญต่อครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดไว้ในหมวด 7 มาตรา 52 ให้กระทรวงฯ ส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกของประเทศไทยที่ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบหัวใจสำคัญ ของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเน้นความสำคัญของความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม การจัดการศึกษายุคใหม่ จึงต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพราะครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ หากครูมีคุณภาพและศักยภาพสูงจะทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้บังเกิดผลดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา

1.5 การส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับที่ 5 การพัฒนา นักเรียนให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพนักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มีความสามารถในการสื่อสารและการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องบนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผล การใช้ทักษะชีวิตที่ถูกต้อง สามารถค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ได้ด้วยเทคโนโลยีอย่างชาญฉลาดด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นหน้าที่ของครูและโรงเรียนที่ต้องจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม เรื่องการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพ คิดประดิษฐ์ และสร้างสรรค์ผลงาน สามารถแข่งขันทัดเทียมกับนานาชาติ เป็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมใน ฐานะพลเมืองไทยและพลโลก และในการจัดกิจกรรมโรงเรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยเข้าร่วม และปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่ตนเองเลือกตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

จากภารกิจหน้าที่ของสถานศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าในการบริหารกิจการของโรงเรียนนั้นสิ่งที่มีความสำคัญในการที่จะนำนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหารของโรงเรียนเป็นสำคัญพฤติกรรมกรรมการบริหารของโรงเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลว และส่งผลถึงคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพของสถานศึกษาซึ่งหมายถึงความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนนั่นเองการบริหารสถานศึกษาให้เป็นเลิศได้นั้นไม่มีทฤษฎีและหลักการใดที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถนำมาใช้บริหารได้กับทุกโรงเรียนแต่ถ้าโรงเรียนนั้นมีผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพใช้หลักธรรมาภิบาลใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการนำเทคนิควิธีทฤษฎีและหลักการต่างๆที่หลากหลายมาบูรณาการเพื่อปรับใช้กับการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์สถานที่เวลาและปัจจัยแวดล้อมจึงจะประสบความสำเร็จและมีความเป็นเลิศในที่สุด

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 องค์ประกอบนั้น มีความถูกต้องครอบคลุมตามหลักการแนวคิด ทฤษฎี มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กและยังสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เพราะทั้ง 5 องค์ประกอบล้วนแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญของการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก และควรปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กให้ประสบผลสำเร็จจะต้องดำเนินการให้ครบทั้ง 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนเปรียบเสมือนเป็นหัวเรือใหญ่ในการกำหนดทิศทางของโรงเรียน มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เชื่อมโยง และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารจึงต้องมีความรอบรู้ในการบริหาร มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถ รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ โปร่งใส เอาใจใส่และทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างจริงจัง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศนั้น จะต้องมีส่วน บริยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านทรัพยากร วัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด และได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นโรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นที่ชื่นชมของชุมชนสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษา ทรัพยากรบุคคล ผู้บริหาร ครู เป็นบุคลากรมืออาชีพ ทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี และงบประมาณได้มาตรฐานเหมาะสมทันสมัยและเพียงพอ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลายการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานยุทธศาสตร์ กระบวนการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วม หากดำเนินการพัฒนาตามที่กล่าวมาข้างต้น โดยกระบวนการมีส่วนร่วม (Participative Management) ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำทางวิชาการ คณะครู และกรรมการสถานศึกษาสนับสนุนคอยช่วยเหลือตลอดทั้งกำกับติดตาม เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายปลายทาง คือ “สถานศึกษาที่เป็นเลิศ” เชื่อได้ว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหวังได้ สอดคล้องกับภาพความสำเร็จของสถาบันการศึกษาในประเทศสิงคโปร์ที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งชาติสิงคโปร์ หรือ SQA -Singapore Quality Award คือ ITE (Institute of Technical Education) (ฐานเศรษฐกิจ, หน้า 2549) กฎุญแจสำคัญก็คือ การนำองค์การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านในการพัฒนาองค์การและพร้อมที่จะก้าวเดินไปในทิศทางเดียวกันซึ่งการได้รับรางวัล SQA ของสิงคโปร์ สะท้อนให้เห็นเด่นชัดก็คือ การที่ทุกคนภายในองค์กรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้องค์กรที่ตนอยู่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องพร้อมจะก้าวเดินไปในทิศทางเดียวกัน เทคนิคการบริหารงานภายในองค์กรนั้น เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ซึ่งจะเป็นพันธกิจขององค์กร เพื่อให้กลุ่มผู้บริหารและพนักงานได้เดินไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้แนวคิดและนโยบายที่ว่า Total Organization Excellence อันประกอบด้วย Integrity, Teamwork, Excellence และ Care รวมถึงการจัดทำแผนระยะยาวที่ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะ เป็น การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาบุคลากร ครู การส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ การจัดโครงสร้างองค์กรเป็นองค์ประกอบที่มีส่วนอย่างยิ่งในการนำพาองค์กรหรือโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ดังที่ โทมัส เจ ปีเตอร์ส และโรเบิร์ต เอช วอเตอร์แมน จูเนียร์(Thomas J. Peters and Robert H. Waterman, Jr. 1982: 342 - 356) [13] ได้ค้นหาคำว่าเป็นเลิศ ในช่วงต้นปี 1977 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ กลยุทธ์และโครงสร้างองค์กร องค์กรที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่านได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่สอดคล้องกันว่า นอกจากภาวะผู้นำของผู้บริหารและการจัดโครงสร้างองค์กรแล้ว สิ่งที่สำคัญ คือ 1) ความพร้อมของบุคลากร ทั้งครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ อุทิศเวลาและเสียสละเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน 2) ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องศรัทธาและยอมรับในการทำงานและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน และ 3) งบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์ควรมีพร้อมและเพียงพอ ส่วนความคิดเห็นอื่นๆ ที่สอดคล้องกัน คือ สถานศึกษาขนาดเล็กมีส่วนดีหลายอย่าง เช่น สามารถรู้จักกันและพัฒนางานร่วมกันได้และรู้จักนักเรียนได้อย่างทั่วถึงทำให้สามารถพัฒนานักเรียนได้ตามศักยภาพชัดเจนกว่า แต่ที่สำคัญที่สุดที่จะนำพาองค์กรขนาดเล็กให้ไปสู่ความเป็นเลิศได้อยู่ที่ผู้นำ คือ ผู้บริหารเป็นหลัก ที่มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีจิตใจที่เสียสละ มุ่งพัฒนาครูและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ดังนี้เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในวงกว้าง คือ

1. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรนำองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ไปเป็นนวัตกรรมในการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีประสิทธิภาพ โดยปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีความเป็นเลิศ “จี๊ดแต่แจ๋ว” เพราะสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีความเป็นเลิศนั้นจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของกรุงเทพมหานคร
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรนำองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบที่ได้จากการศึกษา ไปเป็นตัวชี้วัดของการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร และ เผยแพร่ต่อองค์กรทางการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครและสังกัดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและสนใจเพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือก
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรนำองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศ สังกัดกรุงเทพมหานคร เข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนด้านการบริหารจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติ
4. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง “ศูนย์แห่งความเป็นเลิศ” (Excellence Center) สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ดำเนินการในลักษณะของเครือข่าย (Learning Network) ให้ได้มาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดอื่นๆ ทั้งของประเทศไทยและประเทศในกลุ่มอาเซียน
2. . ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างกว้างขวางและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
3. . ควรนำองค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศมาหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กไปศึกษาเชิงคุณภาพเฉพาะรายกรณีเพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานการศึกษา,กรุงเทพมหานคร,(2557). ข้อมูลสถิติ2557, กรุงเทพฯ :www.bangkokeducation.in.th, 10 มิ.ย. ปรับปรุงเมื่อ 23/06/2558 ,เข้าถึงเมื่อ 4 สิงหาคม 2558
- [2] สำนักงานการศึกษา,กรุงเทพมหานคร,(2559). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 – 2563) , กรุงเทพฯ:ชุมนุมการสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [3] สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ,(2557).รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2554-2556. กรุงเทพมหานคร.
- [4] Cronbach, L. J. (1971), Essentials of psychological testing. New York: Harper & Row.
- [5] สุรศักดิ์ ปาเฮ. (ม.ป.ป.). การศึกษาไทยกับประชาคมอาเซียน.สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.addkute3.com>.

- [6] สมกิต บุญยะโพธิ์.(2552). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [8] Purkey ,S.C.,and Smith, M.S. (April 1983). Effective Schools : A Review. Elementary School Journal. 83(3): 427-452.
- [9] ศุภลักษณ์ เศษระพานิช. (2550). การพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] Kijai Jimmy. (October 1987). School : Effectiveness characteristics and school incentive reward. *Dissertation Abstracts International* 48(4) : 829–A.
- [11] สุทธนา อันเกียรติพงษ์. (2550). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน.วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [12] ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์. (2550). การพัฒนาบุคคลในการบริหารงานภาครัฐ.พิมพ์ครั้งที่ 4 .กรุงเทพฯ : วิกตอรี เพาเวอร์พอยท์.
- [13] Peters, Thomas and Waterman H., Robert, Jr. *In Search of Excellence: Lesson from American’s Best Run Companies*. New York: Harper and Row,1982.
-